

Klassiwoitus

NADESHDA KONSTANTHOWNA
KRUPSKAJA

Fr. S. Kruzwitš' nim.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukegu

PE 4740

TEATED EESTIMAALT

Demokraatia õied

Kuritegewuse arwustik Eestis näitab selle „tööstuse“ haru kiiret edenemist: 1922. a. oli registreeritud 45 814 kuritegu, 1923. a. 56 158 kuritegu; 1924. a. tõusis kuritegude arw juba 72 506 peale, mis iga saja elaniku (hinge) kohta 6,5 kuritegu annab. Käesolew aasta töötab weelgi suuremat wiljakust, sest kuritegude sõnumid täidawad ajalehtedes iga päew terwed weerud. Ja palju neist ajalehte ulatab!

Iseäranis silma paistab enesetapmiste arwu kaswamine: 1922. a. oli 54 enesetapmiat, 1924. a. aga 330, seega enam kui 6 korda niipalju. Tähendab, et Eestis igast kümnesttuhandest elanikust — lapsed ühes arwatud, kolm inimest enesele aastas otsa teeb!!! See wast on — paradiis!

Loomulikult on kaswanud eriti suurte riigiwarguste arw: 1923. a. tuli neist 205 juhtumist awalikuks, 1924. a. aga juba 357, s.o. 75 protsenti edu. Nähtawaste saawad just wastutawad riigiametnikud aru, et kõige parem tee oma tulewikku kindlustada on wõtta, mis weel wõtta saab — kauaks seda wõimalust ikkagi enam ei ole.

Pearaha fasshistide salkadele

Riigikogule esitati seadusprojekt, mille järele otsekohestele riigimaksudele 20 protsenti juure lisatakse — kaitseliidu ülewõlpidamiseks. Teatawaste on kaitseliidu ülesanne — töörahvast weriselt maha suruda ja kurnajate ikkes hoida. Kurnajateriigis peab töörahwas wasikas olema, kes ise oma tapjaid nuumab.

Kuhu see raha läheb,

sellest kõneleb näituseks „Waba Maa“:

6. weebruaril oli „Estoonia“ walges saalis 1. jaoskonna kaitseliidu pidu, millest suure elawusega osa wõeti. Jookisi oli pidul oht-raste; õlu oli isegi waatides kohale toodud.

Ime, kui seal elawalt osa wõeti! Just nagu oleks Tallinnas wähe neid kaabakaid, kes töörahwa kulul lakkuda armastawad. Muidugi lasti kõwaste — isamaad elada. Mida sorti see „isamaakaitseja“ publikum on, näitab see, et pärast, kui waadid tühjendatud, waatide waskraanid tasku pistetud (ära warastatud).

Maa-„reform“

„Waba Maa“ teatel olewat nüüd maajagamise juures töelistelt iseäraline eesõiguse nõudmine sisse seatud.

See tähendab: kui tööline tahab maad saada, peab ta kaitsepolitseist paberi tooma, et tal maasaamiseks „iseäraline eesõigus“ on. Teiste sõnadega — ta peab nuhk ja töörahwa äraandja olema.

Nähtawaste ei ole timukatel enam mingit muud abinõu omale töörahwaridadest äraandjaid wõita. Muidugi ei too ka see mõrd ainukestgi kiiska rööwikute lõugade wahela. Maa aga läheb, nagu harilikult, eesõigustatud timukatele ja kaisepolitsei nuuskuritele, kes teda ise muidugi harida ei wiitsi, waid werehinna eest töörahwale harida annawad.

Isegi piiritus hädas

Fasshistide walitsus on otsustanud piiritusewabrikute renti alandada, sest piiritusetööstuses olewat kriis sada kraadi kange. Wälisurgudele ei saawat enam puskarit wedada — igal pool olewat wõistlus, millele Eesti puskariketjad wastu ei saa.

Fasshistid rööwiwad töörahwa warandust

Kindralkuberner on käsu annud „Töoliste-maja“ Tallinnas töelistelt ära wõtta ja Tallinna linnawalitsusele anda. Politseile kirjutati ette see otsus täide saata.

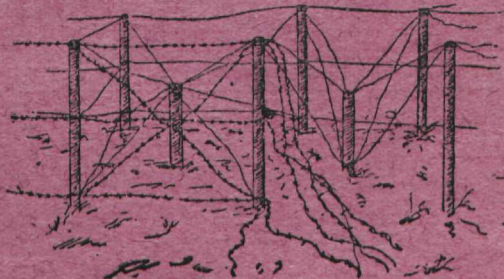
Tallinna linnarööwikute 55-miljonilise puudujäägi juures ei aita ka see rööwsaak hädast wälja.

Töölised Eestis linnupriid

Uue kaitseseaduse järele on igasugused töölisteühisused, mis fasshistlist hurraa-isamaalsust ei pasunda, täieste keelatud, kuna nende asutajad sõjakohtu kätte antakse.

Samal ajal on igasugused tööliste esitused niihästi riigikogus kui maa ja linna omawalitsuseasutustes lõpulikult ära puhastatud ja kohad saab kodanlus omale.

Seega on tegelikult töelistelt ka igasugune walimiseõigus wõetud. Mis muidugi seda kõige demokraatlikumat demokraatiat tähendab.

UTOOPIA JA REAALSUS¹

Ligematel päewadel mälestame kahte silmapaistwat sündmust Wenemaa wiimaste aastakümnete rewolutsiooniliikumises, mis kumbgi oma wiisi tähtsaks werstasambaks on selle liikumise arenemise loos: esiteks tsaariwalitsuse kukutamist 27. weebr. (12. märtsil) 1917 ja siis keiser Aleksander II tapmist 1. (13.) märtsil 1881.

Wiimane nendest, ajaloo järjekorras esimene, oli haripunktiks ses suures ja ennastohwerdawa kangelasemeele pooltest kõrgeid rewolutsiooniwõitluse eeskujusid pakuwas liikumises, mida ta hiilgawal ajajärgul juhtis „Naroodnaja Woolja“ („Rahwa tahtmise, wabaduse“) organisatsioon (partei). Selle partei ajalugu pakub meile terwe ria näitusi suurtest ja kõrgetest ideedest, terwe ria tegusid, julgeid, wõimsaid, enneseohwerdawaid tegusid, nende ideede täidewiimiseks, mille eesmärgiks oli Wenemaad wabastada tsarismuse wägiwallast ja maksma panna rahwa tahtele wastawat waba riigikorda — teostada sotsialismust.

Sadanded ja tuhanded ideekandjad ohwerdasid selle ettewõtte täidewiimiseks oma seisukoha, oma kõrgemale seisukohale sihitud elutee, oma karjääri, lahkusid isegi oma kõrgest seisusest ja omastest, läksid rahwa sekka rewolutsiooniwaimu kihutama ja rahwa hulke wõitluseks ette walmistama; ja sadanded ning tuhanded nendest satutsid wangikodadesse, saadeti Siberi laande wõi tapeti ära, kuigi selleaegne wihasemgi tsaariwalitsuse sisteem oma terrori wõtetega ligilähedalegi ei jõudnud praeguse aja „demokraatia“ werisele terrorile.

Ja ometi pidi see kõrgemeelne liikumine, millele nii lõpmata palju ideelist waimustust, nii otsata palju jõudu ja elu ohwerdatud, nurjaminekuga lõppema, sest — ta oli sisuliselt utopia,

oli rajatud eeldustele, mis ajalooliste arenemisingimiste järele teda ei wõinud wõidule wiia.

Milles seisis selle liikumise eksitee ja wäärwõtted?

Selles, et ta ühiskondlist arenemisekäiku õieti hinnata ei osanud ja sellepärast nende jõudude peal tugines, mis teda eesmärgile ei wõinud wiia. See liikumine oli utoopiline sellepärast, et ta oma wõitlusekawa ehitas ühestküljest haritlastekihhi kui juhtiwa jõu ja teisestküljest talupoegadekihi kui laialise kandwa jõu peale; ta ei tunnistanud makswaks Marxi ja Engelsi teooriat selle aluspõhjas — ei tunnistanud proletariaadi otsustawat tähtsust tulewastes ühiskonna rewolutsiooniwõitlustes, sest Wenemaal oli see kiht tõeste weel wälja arenemata ja ta tulewikku ette näha selle liikumise juhid ei jaksanud. Sellepärast jäi neil üle ainult talurahwale toetuda. Kuid talurahwas, kes ka Wenemaal ikka enam ja enam eramanduslise korra, rahalise majapidamise peale arenes, oli juba sisuliselt osa kodanlise korra lihast ja werest ja ei wõinud loomulikult selle korra ümberloojaks saada — vähemalt iseseiswalt mitte. Sellepärast oli selle rewolutsiooniliikumise saatus juba ajalooliselt ette otsustatud. Ta kaswas ja laienes oma sisemise jõu wõimalikkude piirideni — andis haritlasteringkonnast mis anda oli, püüdis selle najal talurahwa laiu hulke kaasa tõmmata kuiwõrd suutis, ja kui need hulgad ometi tarwilikku organiseeritud jõudu ei annud, siis kaldus liikumine ikka enam ja enam isiklise terrori poole, nägi pääseteed wõimukandjate isikute ja üksikute tähtsamate poliitikajuhtide häwitamises. Kui aga selle taktika kõrgemale tipule oli jõutud, keiser Aleksander II tapetud, selle tagajärjel aga riigikord ei muutunud ega rahwa rõhumine kergemaks läinud, oli käega katsutaw, et liikumine umkotti oli jooksnud ja seal kiireste langema ja lagunema hakkas. Kümnete aastate tööga ja ohwritega ülesehitatud liikumine kadus kolme, nelja aasta

¹ Utopia — luuleline kawatus, mis tõelises elus omal ajal teostataw ei ole; reaalsus — tõeline elu, tõelistele oludele wastawad kawatused.

wältel peaaegu täielikult ja tõsis wast kümnekond aastat hiljem, kuid juba märksa uuendatud kujul jälle nähtawale (sots.-rewolutsionääride partei näol), aga et ta ikkagi endisele alusele rajanes, siis jäi ta ka uuel kujul eluwõimetuks ja kaldus wiimaks, otsustawal silmapilgul sinna, kuhu ta oma iseloomu poolest kui puhtwäikekodanline liikumina kuulus — töörahwa rewolutsiooni wastaste rüppe, proletariaadi rewolutsiooni ja proletaarlise diktatuura wihasemaks wastaseks kujunedes. . .

Teine sündmus — tsariwalitsuse kukutamine 1917. a. weebruaris (märtsi 12-dal) — oli selle suure Wenemaa rewolutsiooni lähtepunktiks, mis weebruaris algades kaheksa kuu wältel kaswas ja paisus kuni oktoobris proletariaadi otsustawa wõiduga oma ligema eesmärgiteostas — kodanlise korra purustas ja wõimu töörahwa kätte andis.

Sisuliselt seisab weebruarirewolutsiooni üks peamõtetest selles, et ta, tsariwõimu kõrwaldamisega, tee awab utoopilise sotsialismuse, wäikekodanliste sotsialistlike woolude (wähemluse ja sotsialistide-rewolutsionääride) otsustawale jõukatsumisele selle sotsialistilise wooluga, kes oma organisatsiooni, oma wõitluskawa ehitas ühiskonna arenemise reaalsele, tõelistele wahekorradadele ja jõududele — enamlise wooluga. Niikaua kui tsariwõim walitses, oli selle kahe woolu wõitlus peasjalikult teoorias ja töörahwahulkade wõitmises seisnud; nüüd tuli otsustada, kes neist uue ühiskonnakorra loomises juhtiwale kohale peab jääma.

Kaheksakuuline wõitlus, mille esimest poolt täidab wäikekodanlise woolu kiire ja üllataw wõimas tõus, näitas lõpusaadusega ometi, et see tõus ainult ajutine arenemisejärk oli laiade hulkade arusaamises, kuna tõeliselt wäikekodanlise sotsialismuse iseloom ometi laiade töörahwahulkade huwidele ei wastanud, wäikekodanline sotsialismus ometi mitte töörahwast ei suutnud otsustawale wõit-

lusele wiia kodanlusega, kelle küljes ta ise eluliselt rippus. Ja selle tagajärjel hakkab juba teisel pool ülekaal enamluse poole kalduma, kuni wiimane lõpuks obktoobris kodanluse ja wäikekodanluse ühise wäerinna purustab ja wõidu wõtab.

Kaheksakuuline wõitlus, mis algas weebruarirewolutsiooniga ja wäikekodanliste woolude wahel awalikul riiklise ülesehitamise ja juhtimise pinnal, andis asjaliku tõenduse, et wäikekodanline sotsialismus, mis oli alanud oma tegevust utoopiaga, sellega wiimaks umbkotti jooksnud, niisama wõimetu oli ühiskondlist pöoret toime panema ja oma teoorialist eesmärki kätte saama sel uuel kujul, mida ta wõttis awalikus riigipoliitilises elus pärast weebruarirewolutsiooni — nimelt demokraatia kujul.

Weebruarirewolutsioonis nimelt algas see suur ajalooline õpetund, mis tegeliku tõenduse tõi, et demokraatia, ka siis, kui selle kandjaks astub sotsiaal-demokraatia, ühiskondlisi küsimusi lahendada ja klassiwõitlust kautada ei suuda; wastupidi, see õpetund kinnitas Engelsi sõnu, millega see ligi kolmkümmend aastat waremalt oli demokraatia arenemist ja osa ühiskonnas ette tähendanud: see õpetund näitas, et otsustawal klasside wõitluse silmapilgul kõik reaktsioonilised jõud demokraatia lipu alla kogunewad. Ja kui Wenemaal 1917. a. see ühinenud reaktsioonide jõud, algades „pahempoolsetest“ sotsialistidest ja lõppedes Purishkewitshi kambaga, ei suutnud enamluse jõule wasta panna, siis sellepärast, et wiimane sellele reaalsele jõule toetus, seda reaalselt arenemisekäiku läks, millele ajalugu wõidu oli määranud. Enamluse wõit demokraatia üle 1917. a. oli teatud mõttes reaalsuse wõit utoopia üle, oli tõelise töörahwapoliitika wõit wäikekodanliste unistuste üle, mis sisuliselt sama kodanlised olid nagu kodanlusegi püüded.

Punane-wägi — ilmarewolutsiooni sõjariistus jõudude eelwägi

Seitse aastat tagasi — 23. weebruaril 1918. — pani Wenemaa komm. partei W. I. Lenini juhatusel, kodusõja tules, tööliste ja talupoegade punasele-armeele aluse.

Kuid tööliste ja talupoegade sõjariistus jõudude organiseerimine algas juba enne oktoobrirewolutsiooni. Ajalooliselt ulatab punase-wäe kujundamine 1905. a. töölisteklassi ülestõusmisesse. Enamlastepartei ja Lenin said aru, et töölisteklassi ja talupoegade wabastamine kodanluse ja mõisnikkude ikkest ei wõi ega saa teisiti sündida, kui töölisteklassi ja talupoegade sõjariistus ülestõusmise teel. Selleks oli tarwis luua töölisteklassi ja talupoegade sõjariistus wõitluse-salgad, kes kodanluse ja mõisnikkude walitsuse wastupaneku pidid murdma, tema wõimuaparaadi — riigimasina, politsei ja sõjariistus jõu — ära häwitama. Selleks otstarbeks organiseeris enamlastepartei Lenini juhatusel „wiiekuid“ wabrikutes, külas ja sõjawäes. Need „wiiekud“ pidid partisanisõjas, mis paratamata kodusõjaks pidi arenema, waenlase wastupaneku murdma ja sõjariistus jõud ära wõitma. See rewolutsiooniliste tööliste ja talupoegade wõitlus kõikide waenlaste wastu pidi end toetama punase-sõjawäe peale, mis Lenini sõnade järgi pidi koos seisma: „1) sõjariistus töölistest ja talupoegadest, 2) nende klasside organiseeritud eelwäesalkadest ja 3) ettewalmistatud sõjawäe osadest, kes walmis minema rahwa poole“. Kõik see kokkuwõetult kujundab rewolutsiooni eelse rewolutsioonilise armee. See rewolutsiooniline wägi wõitles 1905. a. tsaariwalitsuse wastu. Ent see wastuhakkamine ei õnnestanud. Lenin tegi sellest tarwilikud järeldused: õppis kaotuse põhjusi tundma ja õpetas parteid, kuidas tuleb edasi wõidelda, et wõita. Ta kirjutas 1906. a.: „Tarwis on kogu jõud juhtida tingimiste ettewalmistamiseks, mis wõiks liituda üheks suureks wooluks kolmest wõitluselainest: tööliste ülestõusmisest, talupoegade wastuhakkamisest ja

sõjariistus „mässust“. Kõige selle kolme wastuhakkamise kätki liitumisest oleneb ülewenemaalise wastuhakkamise kordaminek.“

Nagu teada, niisugust liitumist 1905. a. ei olnud: talupoegade tagawarawäed ei jõudnud õigel ajal wastuhakanud töölisteklassile appi ja nende kangelaslik wõitlus lõppes kaotusega.

See sai töölisteklassile suureks õpetunniks. Ja enamlastepartei seadis töölisteklassi organiseerimise kõrwal talupoegade organiseerimise ja ettewalmistamise küsimuse — töölisteklassi liidu küsimuse talupoegadega esiplaanile. Ilmasõda, kus miljonid talupojad hallides sinelites kaewikutesse ja kasarmutesse olid koondatud, andis wõimaluse neid rewolutsioonilisi jõudusi tsaariwalitsuse ja kodanluse kukutamiseks juhtida.

Oktoobrirewolutsiooni eel ei wäsi Lenin parteile sõjaliste jõudude — rewolutsiooniliste jõudude — organiseerimises juhatus andmast. „Marksism ja ülesastumine“ ning „kõrwalise nõuanded“ on sõjariistus ülesastumise eeltingimiste seadus, mis mõõduandew veel praegugi kõigi maade töölisteklassi enesewabastamise sõjakunstis kurnajate ikkest.

Oktoobrirewolutsioon häwitab kodanluse wägiwallawalitsuse, tema riigimasina ja alalise sõjariistus jõu. Punase-wäe loomisega luuakse proletariaadi ja talupoegade rewolutsiooniliste jõudude alaline ühendus. Kodusõjas kaswab kodanluse wastupanek rohkem kui kümnekordseks. Tõuseb ka ta aktiivsus. Ta organiseerib mässusi ja wastuhakkamisi nõukogudewõimu kukutamiseks. Tekkib terve rida kodusõja wäeliinisi. Rahwuwahelise kodanluse kaasabiga liidetakse ja seotakse need wäeliinid raudrõngaks, mis nõukogudewalitsuse pidi kokku pigistama. Ent enamlastepartei ja kogu nõukogude aparaat warustawad, kaswatawad ja waimustawad töölisteklassi ja talupoegi otsustawale wõitlusele walgete wägedega. Peab tähendama, et proletariaat neis wõitlustes peasa etendas. Lenin kirjutas: „Kui meil sõjawäes tuleb

puudus töölistest, siis saame kahtlemata hukka.“ Ja tõeste, töölised olid see wõim, mis suures enamuses talupoegadest koosolewat punawäge koos hoidis ja ta wiimaks wõidule wiis.

Seitsme aasta jooksul on tööliste ja talurahwa riik ka majanduslises wäerinnal suuri edusammusi astunud. Nõukogudewalitsuse seisukord muutub aasta-aastalt kindlamaks. Majandus paraneb ja edeneb. Punane-wägi tugewneb. See ei ole mitte üksnes nõukogudewalitsuse — Wenemaa töölisteklassi ja talurahwa, waid ka rahwuswahelise proletariaadi suur wõit. Rahwuswaheline kodanlus on ärewuses Nõukogude-Liidu edusammude pärast. See edu on rahwuswahelisele proletariaadile suureks eeskujuks ja ahwatleb kõigi maade proletariaati oma kodanluse kukutamisele.

See kihutab wiimast alaliselt sõjaplaanisi sepitsema nõukoguderiigi vastu. Sellepärast peab meil punane-wägi alaliselt walwel seisma esimese tööliste- ja

talurahwa-wabariigi — ilma-proletariaadi rewolutsioonilise kantsi kaittsel.

Kuigi nõukogudewalitsuse wõidud ja kordaminekud lähendawad kõigi kurnatute ja orjastute wabastamise silmapilku, siiski ei wõi ilma-proletariaat oma lootusi rajada ainuüksi Nõukogude-Liidu tugewusele.

Ilmaproletariaat ja rewolutsioonilised talupojad peawad end, ühenduses ilmaproletariaadi uue pealetungimisega, otsustawale sõjariistus wõitlusele ette walmistama.

Uue ilmasõja peale, mida rahwuswaheline kodanlus ette walmistab, wastab ilma-proletariaat, tihedas liidus talupoegadega, laialdase kodusõjaga. See on wiimane wõidurikas tormijooks, mis kukutab kõigi maade kodanluse.

Eestimaa proletariaat ja talupojad! Ärge meelt heitke walge hirmuwalitsuse terrori all. Seadke uueste korda oma wõitluseread, et ühes ilma-proletariaadiga ära häwitada kodanluse wägiwald. Tööle! Ole walwel ja wõitlusewalmis! **J. R.**

Rahwuswaheliseks naistöolistepäewaks

Ka sel aastal näitawad kõigi maade rõhutud ja kurnatud naistöoliste hulgas rahwuswahelisel naistöolistepäewal oma wõitluseridasid töörahwa kurnajate ees. Sel päewal teeb naisproletariaat kokkuvõtet oma tööst läinud aastal ja seab üles uued wõitlusejuhtsõnad.

Heites pilku wõitlusekäigule möödaläinud aastal peame tunnistama, et naistöolisteliikumises kapitalistlikes maades — Euroopas selle liikumises tegewuse wähenemist on märgata. See ei tähenda aga veel sugugi, et rewolutsiooniline naistöolisteliikumine tagurpidi läheks. Kodanlusel on osalt korda läinud ajutiselt naistöolistehulke oma mõju alla saada, rahuldades neid lubamistega majanduslise seisukorra parandmisest rahulikul teel. Pettekujuline kapitalismuse jaluleupitamine aitas selleks kaasa, et osa wäheklassiteadlikka naisproletaarlasi sotsiaalpetiste ja kodanluse wõrku sattusiwad. Wiimastel walimistel Saksa- ja Inglismaal on kodanlised ja sotsiaaldemokraatlikud parteid protsentuaalselt rohkem naishääli saanud kui kommunist-

lised parteid. (Spandaus — Saksamaal: kommunistid 100 meeshääle peale 68 naish., Saksa rahwusline partei 122 h. ja kristlikud 144 h.)

Saksamaal oli möödaläinud aastal tuntaw järelkaja neist rewolutsioonilistest naistöoliste wäljajaastumistest mäetöoliste streikite ajal Ruhris ja Ülem-Sileesias. Naistöolised olid seal meestöolistest aktiivsuse poolt kaugelt ees. Naised tõid mehed wälja kaewandustest, seisid wahipostidel, peksid streigimurdjaid, wõitlesid politseiga, kes streiki alla tahtis suruda, jne.

Niisuguseid hulgalise liikumise tundemärkisi pole wiimasel ajal olnud, kuid rahulolematu naistöolishulkades elukalliduse tõusu, korterikriisise, töötatöoliste arwu kaswamise jne puhul kaswab alatasa. Sellest annawad selget tunnistust wiimased meeleeawaldused Berliinis, millest naistöolised elawalt osa wõtawad. Kunni 1923. a. lõpuni pani kommunistiline partei pearõhku töö peale tööliste-perenaiste seas. Kuid 1924. a. peale ühes partei ümberkorraldamisega wabriku-

rakukeste alusel on ka esimise tähtsuse omandanud töö naistöoliste seas ettevõtetes.

Inglismaal on põlewamateks päewaküsimusteks naistöoliste seas elukallidus ja korterikriisid. Kortrikriisid lahendamiseks on naisproletaarlased asunud omawahelisele kaitse organiseerimisele ühes meestöölistega korterist väljatõstmise takistamiseks. Suur tähtsus on Inglismaal naistöoliste organiseerimisel neis tööstustes, kus nad arwuliselt tähtsat osa etendawad. Kiutööstuses töötab umbes 600 000 naistöolist, kuid ainult osa neist on am.ühisuste liikmed. Kom. partei on oma ülesandeks seadnud naistöoliste liitumise am.ühisulise vähemuse liikumisega (rewolutsiooniline opositsioon). Mõnes kohas on nende vähemuskomiteede juure naisosakonnad asutatud, kuhu terwed parteita naistöoliste organisatsioonid on wiidud. Wiimase suure mäetöoliste streigi puhul tuli awalikuks, kui suur tähtsus on naistöoliste osawõtul töolisteklassi wõitlusest.

Tshehoslowakias on wiimasel ajal rahutused naistöoliste seas suurenenud, mida esile kutsuwad alaliselt kaswaw tööpuudus ja elukallidus. Ka seal on wiimaste streikide puhul naistöolised suurel määral aktiivsust ja klassiteadwust üles näidanud. Waielused tarbainete kallinemise tõttu on turul ja uulitsatel mitmel korral hulgalisteks koosolekuteks kujunenud. Siiaamaani on Tshehoslowakia Kommunistiline Partei tegewust awaldanud töölisteperenaiste seas. Partei naisliikmetest (22—23% üldliikmetest) töötab ettevõtetes ainult ükskolmandik.

Prantsusmaal on samuti päewaküsimuseks elukallidus ja palgawõitlus. Peale suurstreigi kiutööstuses Põhja-Prantsusmaal, millest 10 000 naistöolist osa wõttis, streikisid naistöolised sardiini-tööstuses Bretagnes ja wiisid streigi peale nädalist wõitlust wõidurikka lõpuni. Need tagajärjerkad wäljaastumised on tingitud Kommunistlise partei ja am.ühisuste oskusest hulke mobiliseerida ja naistöolisi tõmmata ühisesse töolisteklassi wõitlusesse.

Itaalias pole fasshistlise terrori tagajärjel wõimalik olnud hulgalisi naistöoliste wäljaastumisi organiseerida. Kuid

tähtsamates maakondades ja tööstusekohtades on loodud rewolutsiooniliste naistöoliste gruped. Kommunistlisel parteil on naistöoliste seas suur mõju. Partei naisosakonna häälekandja lugejate arw on 50 korda suurem partei naisliigete arwust.

Teistes maades areneb naistöoliste liikumine aeglasemalt, nii kui Rootsis, Norras, Schweitsis, Hollandis jne. Kuna Poola ja ääririikides walge terrori tõttu naistöolistel wõimata raske organiseeruda.

Nõukogude-Wenemaal naisproletariaat teeb 8. märtsil ülewaadet sellest, mil määral naisproletaarlased 1. tööliste- ja talurahwariigi ülesehitamise tööst osa wõtnud. Ja siin peab tähendama, et sel alal suuri tagajärgi kätte on saadud, ning et partei on mõistnud liikuma panna naistöolishulke. Järjekindlalt kaswab partei naisliigete protsent. Hulgaliste parteitute naistöoliste aktiivsust nii nõukogude kui ka am.ühisuslikes töös on paremaks tunnistuseks, et kommunistlised naistöolised oma klassiõdesid on mõistnud kaasa tõmmata. Üheks tähtsamaks juhtsõnaks sel aastal on sideme- ja wennastuseloamine naistöoliste ja talunaiste wahel, tänawune rahwuwaheline naistöolistepäew Nõukogu-Wenemaal läheb linna ja küla wahelise sideme kindlustamise tähe all.

Hommikumaa del kaswab naiste osawõtt rahwuslik-rewolutsioonilise wõitlusest kui ka kogu wõitlusest naisproletaarlaste wabastamiseks kapitalistlike ühiskonnas perekonna ja abielu ikke alt. Hiina ja Egiptuse naisterahwad pöörasid protestiüleskutsega kogu ilma naistöoliste poole liitriikide imperialistide segamise wastu nende maade sisemistesse asjadese.

8. märtsil seame üles oma wõitluselipukirjad, millega läheme uutele wõitlustele ja wõidule kapitalistlike ühiskonna üle. Töolisteklassi diktatuur ainult wõib naistöolised täielisele wabadusele wiia. Sm. Lenin nõudis naistöoliste wabastamist kapitalismuse ikke alt ühises wõitluses kogu töolisteklassiga. Meie rewolutsioonilised juhtsõnad on: Nõukogude-Wenemaal ja seega kogu ilma rewolutsiooni kaitseks kodanluse blokaadi wastu! Käed Hiina küljest! Rahwuslik-rewolutsioonilise wõitluse toetamine asu-

maadel! Amnestia poliitilistele wangi-
dele! Maha walge terror! Leninismuse
lipu all wõitlusesse ja wõidule!

Eestis algas möödaläinud aasta töö-
listeklassi rüüstamisega, kus ühes ka nais-
tööliste ridasid puruks püüti lüüa. See
ei läinud meie klassiwaenlastel korda.
1923. aasta lõpuks oli naistöölisi liikumise
suuri edusammusi tehtud, ETP
ja Töölisühisuste - Kesknõukogu nais-
komisjonide algatusel ja juhatusel kut-
suti elule naiskomisjonid kõigi tööliste-
ühisuste ja partei osakondade juures.
Seati jalule wennastusside linna ja maa-
töölisühisuste naiskomisjonide wahel.
Üle maa töötas üle 40 naiskomisjoni,
nendest ükskomandik maal. Selle taga-
järjel kaswas alaliselt naistöölises huwi
ja poolehoid liikumise wastu. Kuid re-
wolutsiooniliste tööliste organisatsioonide
rüüstamisega, nende aktiivsemate tege-
laste wangistamisega ei murtud weel
tööliste tahtmist wõidelda. Suluti ka
naiskomisjonid, topiti demokraatlistesse
türmidesse nende juhtiwad jõud, kuid
waatamata kodanluse terrori ja surwe
abinõude peale ei suutnud see kohutada
Eesti rewolutsioonilisi naiswõitlejaid,
waljuft protesteerisid nad töölisteklassi
tegelaste wangistamise wastu. Tallinnas
korraldasidwad naistöölised pärast suurt
jaanuarirüüstamist rongikäigu walitsuse
peakantsi juure Toompeale, kus nõuti
otsustawate abinõude tarwituselewõtmist
korterikriisise lahendamiseks ja wangis-

tatud esitajate wabastamist. Mööda-
läinud suwe jooksul organiseerusiwad
naistöölised uueste ühisustesse, töötasi-
wad maal talurahwa seas jne.

1. detsembril näeme meie naistöölisi
ühises wõitluses meestöölistega. Meie
ei tea weel täielikult kui suurel määral
ja missugusel wiisil naistöölisestehulgad
wõitlusest osa wõtsiwad. Kuid kodan-
luse tapakirwes on ühisel jõul langenud
nii mees- kui naistööliste peale. Maha
lastud on üle 20 naisterahwa esimesel
päewal pärast ülestõusmist; nende arw
on märksa suurem, kuid mitmewõrra
suurem on aga kinniistujate arw.

8. märtsil tõstawad kogu kurnatud,
rõhutud ja tagakiusatud naisproletaar-
lased Eestis oma häält selle metsiku ja
ennekuulmata töölisteklassi kägistamise,
piinamise ja hirwitamise wastu. See
hää! peab kostma waljuft, et seda kuu-
leks kogu ilma proletaarlased, et Eesti
kodanluse jöle weretöö wälja kutsuks
teiste maade proletaarlaste wägewa pro-
testi ja nende abi Eesti proletaarlastele
mõjuwaks toetuseks oleks nende wõit-
luses oma seisukorra parandamise eest.

Meelespidades langenud seltsilisi ja
sm. Leenini sõnu, et „töölisteklassi wa-
bastamine peab olema töölisteklassi oma
asi, niisama kui naistööliste wabastamine
peab naistööliste oma asi olema“, wõitleb
Eesti naisproletariaat üheskoos kogu
töölisteklassiga kuni wõidurikka lõpuni.

H. S.

ÄRAANDJAD ALASTI¹

Wiimased kuud on meile kaks do-
kumenti annud, mis töörahwa kõige
kardetawamaid ja õelamaid waenlasi,
ta kõige alatumaid ja jultnumaid ära-
andjaid — sotsiaaldemokraatise — nende
eneste kätega armutumalt alasti kisu-
wad. See kaks dokumenti ei näita
mitte ainult klassiwõitluse äärmist tera-
wust, mis kõik töörahwa rewolutsiooni-
wõitluse wastased meeletult sunnib
kontrewolutsiooni õlma pugema, waid
kisub otse wägise töörahwa silmi lahti
nende weriwaenlaste kohta, kes otse
töörahwa seas oma äraandmisetööd tee-

wad. Töörahwas on siiasaadik oma
suures enamuses oma wõitluse ikka pea-
asjalikult nende oma wastaste wastu
sihtinud, kes klassiliselt wäljaspool pro-
letariaati seisis; tähendatud dokumendid
on just sellepärast tähtsad, et nad kõige
kardetawamaid waenlasi — töörahwa
oma ulgast — paljastawad, selle kõige
ligema ädaohu peale näitawad, mille
wastu töörahwal wõidelda tuleb —
sotsiaaljuudaste wastu.

Esimene neist dokumentidest oli
Eestimaa sots.-dem. partei seletuskiri
II Internatsionaali juhatusel, milles
Eesti timukate werist terrori töörahwa
kallal, tööliste ulgalisi tapmisi õigeks

¹ Järgnew kirjatükk on meile ühe Ungari
seltsimehe poolt awaldamiseks saadetud.

mõistetakse ja kõik walgekaartlise walitsuse sammud „seaduslikuks“ ja „otstarbekohaseks“ tunnistatakse. Eesti sotsiaaldemokraatia tunnistab õigeks ja otstarbekohaseks fasshistide - kindrali diktatuura kõige selle irmuwalitsuse ja weretöödega, sest et see kodanlise riigi — selle eraomanduse pühapaiga — „rahu ja julgeolekut“ kindlustas. Veel enam — Eesti sotsiaaldemokraadid seletawad oma deklaratsioonis, et nad walmis on sellest kodanlisest walitsusest, mille peaülesanne on töörahwawõitlust kõige metsikuma ja werisema wägiallaga maha suruda, et nad walmis on sellest walitsusest osa wõtma, selleks, et — neil rohkem võimalust oleks otsekohe kommunistide äwitamisest osa wõtta, oma truudust kapitali orjamises näidata.

Nii kergelt ja walmilt astuwad sotsiaaldemokraadid kõige werisema walge terrori walitsusesse, kui nad aga sellega võimaluse saawad rewolutsiooniwõitlust kägistada. Needsamad sotsiaaldemokraadid, kes ütlewad endid demokraatiat pühaks pidawat ja kes ukka mõistawad igasuguse terrori, tarwitawad „demokraatia nimel“, walge werise kindrali käe alt kinni oides kõige metsikumad terrori töörahwa kallal. Kõik need elajalikud tapmised ja piinamised, mis kümned ja sadanded Eesti töölistest on äwitanud, on sündinud sotsiaaldemokraatia nõusolekul, eakskiitmisel ja kaastegewusel, ainukese otstarbega — kodanlist wägialla- ja kurnamisesüsteemi alal oida.

Teine dokument on Ungari sotsiaaldemokraatia kokkulepe walge kontrrewolutsioonilise walitsusega, nõndanimeetatud „paktum“. See dokument on kõigepealt paras wastus neile, kes veel lapsikult arwawad, nagu oleks sotsiaaldemokraatia mõnel maal parem kui teisel. Ei, sotsiaaldemokraatia on sellepolest tõeliselt „rahwuswaheline“ partei, et ta igal maal ühtewiisi juudaseelikult töörahwast kodanluse kaagile saadab.

Kohe pärast Ungari nõukoguwalitsuse langemist, 1919. a., astus Ungari sotsiaaldemokraatia werise kontrrewolutsiooniga üheskoos, walgekaartlaste walitsusest osa wõttes, töörahwa wägis-

tamisele ja weristamisele. Ja kuigi sotsiaaldemokraatidele warsti undipass anti ja walitsusest minema kihutati, pakkusid nad endid ikka truilt kodanlusele edasi kõieseebitajaks tööliste tapmisele. Ja 1921. a. sõlmisidgi nad werise admiral Horthy'ga eespoolnimeetatud lepingu, mille järele sotsiaaldemokraatidele parlamendis 25 saadikukohta lubati, mille tasuks wiimased omalt poolt endid kohustasid järjekindlalt niiaüsti Ungari kui ka teiste maade sotsialistlikes ajakirjanduses propagandat teha, nagu walitseks Ungaris tõeline demokraatia ja ei oleks seal mingit terrori (kuna samal ajal tõeliselt sadasid tööliisi maha tapeti). Pealeselle töotawad sotsiaaldemokraadid selles lepingus, et nad Horthy walitsuse välispoliitikat toetawad ja välisministriga „koostöötawad“; ühtlasi kohustawad nad endid kodu- kui välismaal, sotsialistlise ajakirjanduse kaudu, Ungari kommunistiliste pagulaste wastu kõige jõuga wõitlema. Samati kohustawad endid sotsiaaldemokraadid kõiki walitsuse sammusi majanduse tõstmiseks toetama, mis otstarbel nad tööliisi poliitilistele streikidele ei tohi lasta minna, kuna nad majanduslised streigid „rahulikul“ teel ära lõpetawad, sealjuures, kui tarwis, — walitsuse abi tarwitades. Sotsiaaldemokraadid lubawad, et nad raudteelaste ja põllutööliste seas ametiühisusi ei loo, sellewasta aga walitsusel kõige jõuga abiks on „mässuliste olluste“ wasta wõitlemisel...

See on tõeline sotsiaaldemokraatide tegewuseprogramm, mille järele nad Ungaris niisama kui nende parteiwennad Eestis ja mujal töörahwa äraandmist teostawad, töörahwa rewolutsiooniwõitlust weriselt maha suruwad, töölisteulkasi kodanluse kurnamiseahelatega kütkestawad. See on sotsiaaldemokraatia tõeline nägu, see on II Internatsionaal nii nagu ta tõeliselt on, ja sellest tegewuse programmist — mitte kõlawast sõnakõlksudest, mis midagi ei maksa ja mida juudased isegi ainult tühiseks paberilipakaks peawad, mille ainuke otstarbe on töörahwast petta — sellest tegewuseprogrammist peawad tööliised õppima, kes nende kõige kardetawamad waenlased

ja äraandjad on. Ja kui töölisteulgad sella ajaloolise tegeliku õpetunni, mida neile sotsiaaljuudaste äraandlik timukatöö kodanliste wägiwaldlaste sulastena niiaüsti Eestis kui Ungaris, Soomes, Lätis, Bulgaarias, Saksamaal ja teistel maadel on annud ja igapäew edasi annab, tõeliselt omaks wõtawad, tõeliselt arusaamisele jõuawad, et sotsiaaldemokraatide kuulsakskiidetud demokraatia all ainult werist kodanlist surwet ja fasshistide diktatuura tuleb mõista, siis on töörahwas küps rewo-

lutsioonile, siis on kodanlise wägiwalla ja kurnamise wiimane tund lõõnud ja töörahwas sammub wõidurikkalt wabadusele.

Edasi, juudased! Teie tööst õpib töörahwas rewolutsiooni waja-dust, õpib tundma oma tõsiseid wastaseid, õpib neid lõpulikult wõitma. Kaks eespool tähendatud dokumenti sisaldawad sel alal kahtlemata ühe sügawama õpetunni, mis töörahwast edasi wiib rewolutsiooni wõidu poole.

G. W.

Eesti töölisteklassi organiseeritud jõud

(Lõpp)

III

Need kaks aastat — 1921—1922 — olid Eesti töölisteliikumises palawad organiseerimise- ja wõitluseaastad. Töölised katsusid oma organisatsioonide kaudu demokraatlise korra raamides oma seisukorda parandada. Selleks ei sundinud töölisteühisusi mitte üksi töölistehulkade wilets majandusline seisukord, madal töötasu ja wabrikuomanikkude katsed mitmeid tsariaegseid korraldusi tehastes maksmä panna (wabriku sisemise korra määrused, mis tööliste ühisel jõul tagasi lükati), waid töölisteühisused pidid taktiliselt nii wõitlema, et laialiste töölistekihtide silmi awada demokraatliste wabaduste kui petlikkude lubamiste peale. Sotsid nimetasid seda „poliitika tegemiseks“. Aga ilma niisuguse poliitikata ei oleks ühisused olnud töölisteühisused.

Teise riigikogu walimistega 1923. a. algul, millega kaasas käib ka kodanluse majanduslise elu lagunemise esimine suurem wapustus ja kodanluse poliitika pankrott, teeb töölisteklass samu edasi: hakkab ühist wäerinda teustama laialiste töörahwakihtide wahel. Töölisteklassi ette kerkisid siis juba kõik need lagunemise tagajärjed, mida enesega kaasa toob kodanluse majandusline pankrott ja mis töölisteklassi ette paneb wõimu waldamise küsimuse.

Töörahwa ühise wäerinna taktika aitab lõpulikult purustada sotsiaal-juudaste mõju töörahwakihtide peale. Ühise wäerinna 12 nõudmist sai aluseks, mille

peale tuetades tugewnes ja kaswas töölisteorganisatsioonide mõju. Mitte asjata ei nimetanud kodanlus kuni isesotsideni töörahwa ühist wäerinda „organisatsiooniks“, mis kommunistlike tööliste teenistuses seiswat. Töörahwa ühine wäerind sai tõepoolest nii laialiseks ja mõjuwaks töörahwa omawaheliseks ühenduseks, et sotsialistilisel juudastel muud üle ei jäänudgi kui seda „organisatsiooniks“ nimetada, mille põhikirja registreerimist isesotsid rahukohtuniku juures nõudsid.

Üheks peaküsimuseks oli töölisteklassil maatöörahwa keskel töötamine. Seda ülesannet kergendas wäga suurel määral ühise wäerinna taktika. Maatöölisteühisuste wabanemisest sotside mõju alt juba kõnelesime. Wiimastel aastatel olid maatöölisteühisused rewolutsioonilise maaproletariaadi kantsideks. Iseäranis tagajärjerkalt edenes organiseerimisetöö maal 1923. a. kuni suure rüüstamiseni ja ühisuste kinnipanemiseni. Majandusline kriisis andis ennast külas samuti tunda ja lähendas waesemat talupeogadekihti töölistele.

Keskkohtaks laialiste töörahwakihtide organiseerimises maal olid töölisteühisused. Hiljem sai selle organiseerimisetöö selgrooks Eestimaa Töörahwa Partei.

Eestimaa Töörahwa Partei eluiga oli lühike — palju lühem, kui ta eelkäija EISTP-l. Kuid siiski saatis ETP töörahwa organiseerimiseks suure töö korda. Kogu maal oil parteil üle 100 osakonna. See oli esimine suurem awalik tööliste-

partei wõrk, mida Eestis warem ei ole olnud. ETP poliitikaline mõju, waatamata mõnesuguste wigade ja puuduste peal, oli maal iseäranis suur. Wabariigi nuhid ja sotside kamp ei eksinud sugugi, kui nad ETP Kommunistlikeks parteiks nimetasid; maal wõeti seda parteid niisugusena, mis jällegi näitab, kuidas kodanlus waletas, tõendades, kui ei oleks kommparteil külas mingit mõju. Klassiwahekordade selgitamiseks ja töölisteklassi wõitluse eesmärkide edasiandmiseks õiges walguses tegi töörahwapartei wäga palju ära.

Teine aktiivne ja jõurikas organisatsioon oli töölistenoorte komisjonid töölisteühisuste juures. Demokraatlike wabariigi „seaduslikkus“ ei seedinud kuidagiwiisi ära noorte tööliste iseseiswat organisatsiooni. Kuipalju ka sellel alal katseid ei tehtud, siiski oli tagajärg üks: löödi ühisus kinni wõi ei lubatud mingisugustel „moraalilistel“ põhjustel seda asutada.

Noored leiawad wäljapääsetee: nad koguwad endid töölisteühisuste ümber ja asutawad seal oma komisjonid. Muidugi oli seal tegewus piiratud, aga hea tahtmise juures wõib paljugi ära teha igalpool, ja noortöölistel oli tahtmist, oli tahtejõudu. Ühesgi organisatsioonis ei ole wiljakamalt töötatud, kui seda töölistenoored oma komisjonides tegid. Kodanlus ei jõudnud abinõu leida, millega noorte tööd takistada.

Kogu noortööliste töö wõime kolme peaosasse jagada: töö wabrikus, töömaal, töö wastaste seas.

Wabrikunoorte ühisusesse tõmbamiseks asutati töökohtadesse noortöölisteringid, kes koha peal tööd tegid ja noori ühisusesse wõitsid. Siin ei saa pike-malt piatada selle töö juures, mis noored igalpool tegid ja kuidas nad seda tegid; tähendame aga et noorte töö nähtawamaks ja kodanlusele tuntawamaks tagajärjeks oli see, et waatamata surwete, wangistuste, wanemate tegelaste kõrwaldamise peale, ometi astusid alati uued tegelased, uued wõitlejad riast wäljalöödute asemele. See annab tunnistust noortööliste töö ulatusest. Teiseks nähtuseks oli alaline kodanlike nooresoo ridade lagunemine, tühjus ja

ideewaesus, mis walitses tõusikute wõsukeste ridades.

Weel wõiks nimetada töölistespordiorganisatsiooni. Eestis on töölistespordiliikumine üleüldse noor. Aga siiski tundis kodanlus iseäralist loomalist hirmu töölistespordi organisatsioonide ees, Ta nägi neis alati kommunistlike löögirühme, „terroriste“, kes walmis iga silmapilk kurnaja kõrisesse kinni kargama ja kägistama. Sellepärast suluti aasta jooksul mitukorda töölistespordiseltsi, wangistati nende liikmeid kui hirmsaid terroristi, kuigi neil kõigil terroristidega samapalju ühist oli kui ausal töölisel teerõõwliga. 1923. a. lõpuks jõudsid töölistespordiseltsid siiski üle maa kuni 12 osakonda awada ja umbes 500 liiget seltsidesse koguda.

1923. aasta lõpuks kujunewad Eestis kõige elujõulisemad töölisteorganisatsioonid, mida üleüldse kodanluse — metsiku surwe ja lagunewa tööstuse maal wõib luua. Töölisteühisuste mõju kaswas silmnähtawalt neis töökodades, kus aasta warem raske oli liikmeid juure wõita. Pärnu, kui wäiketööstuse pesa, kogus töölisteühisustesse üle 1000 liikme. Niisugust arwu ei ole Pärnu ühisused enne näinud. Tartus, samasuguses wäikekodanlikes pesas, tõuseb ühisuste liikmete arw ka üle 1000; pealeselle kihutati sotsid Tartu ühisuste eestotsast minema, kus nad juba 1917. aastast said istusid. Sama elaw tegewus on ka Narwa kiutööliste seas. Igalpool tööliste keskel tõuseb aktiivsus, sest ähwardaw tööpuudus tööstuse lagunemise tagajärjel sunnib töölistehulke organiseerima, et suremist ära hoida.

Siis tuli hingewaakuwa kodanluse poolt wiimane, „põhjalik“ (rüüstamine. 1924. a. algul rüüstatakse üle maa kõik töölisteorganisatsioonid tõeste „põhjani“ ära. Töölisteühisuste ruumide pörandalauad kangutati üles ja otsiti sealt „kommunistlike“ patsillusi. Pealeselle kaudselt töölisteorganisatsioonid oma paremad tegelased. See kõik ei heidutanud siiski töölisti. Tööliste pealesurumisel asuwad agaramad uue ühisuse organiseerimisele. Pärast mitmesuguseid keerdkäikusi läheb wiimaks korda uut ühisuse põhikirja registreerida. „Üldise Tööliste ja Teenijate ja Ühisusena“. Augustikuuks on kuni

90% endistest ühisuseliigetest uude ühisusesse organiseeritud, ja uusi, siamaani kõrwalseiswaidgi kaasa tõmmatud. Augustikuul pannakse teistkorda kõik töölisteorganisatsioonid lõpulikult kinni. Nüüd ei anna demokraatlikud wõimud enam mingil tingimisel, ühegi konksu abil luba tööliste organiseerimiseks. Demokraatlike wabaduste ajad on jäädawal mööda.

* * *

„Demokraatlike“ wabariigi lühikesel kestwusel jõudis töölisteklass luua omale terve ria organisatsioonisi: töölisteühisused, töölistepartei, noorteorganisatsioonid, spordiseltsid. Need organisatsioonid painutawad rewolutsiooniliste tööliste mõju alla wabrikuwanemate-nõukogud, haigekassad, kus terve töölistekogu wõitlust korraldatakse ja juhitakse. „Demokraatlike“ wabariik jõuab oma arenemises niikaugemale, et üksigi neist organisatsioonidest ei jää püsima, waid langeb „seadusliste“ löökide all. Just niisama kui tsaariajal. Lagunemine on nii suur, kodanlus seisab proletaarse rewolutsiooni

lälwel ja ta tarwitab weel oma wiimast jõudu, et katsuda häwitada töölisteklassi organiseeritud jõudusi.

Agas mitme aasta jooksul omandatud organisatsioonilised eluõpetused ei kau weel organisatsioonide kinnilöömisega, niisama kui ei kau organiseeritud riad organisatsioonide kadumisega.

Eesti töölisteklassi eelwäe riad nõretawad praegu werest. Siisgi elab weel töölisteklass. Nii rasked kui praegused kautused ka on, ometi ei jõua need kautused murda tööliste tahtmist wõidelda. 1. detsembri kautus ja õpetunnid ühendawad weel suuremaid hulke, õpetawad neid wõitlema neis wõimatu rasketes tingimistes, mis walitsewad Eestis proletaarse rewolutsiooni eelpäiwil. Waewalt tuleb Eesti töölistel teistkorda katsuda awalikka organiseerimisetöö wõimalusi „demokraatlike“ seaduse piirides. Sellepärast kasutades wanu wõitluse eluõpetusi, wõitleb Eesti töörahwas seni kuni ta wõidule jõuab werise kodanluse üle. Selle üle ei kahtle töörahwas silmapilkugi ja see wiib hulga wõitlusesse.

O. Rüstas

TROTSKISMUS JA LEENINISMUS

III. Partei

Töörahwas ei ole mitte kõik ühesuguselt rewolutsiooniline, aktiivne. Osa temast jääb rewolutsioonilises sõjas kodanluse wasta pealtwaatajaks, passiivseks (wiimaks saa wõitluses weel peksa!), kuigi rewolutsiooni poolehoidjaks. Ainult aktiivne osa on niisugune, kes rewolutsioonilise wõitlusega, barrikaadidel ennastohwerdawal rõhujate wasta sõjariistatega wälja astub. Sellest osast kujunebgi proletariaadi partei, tema wõitlew eelwägi. Selles eelwäes on jällegi aktiivsemaid seltsimehi (wanemad wõitlejad, kes enam „näinud“ ja „läbi elanud“, keda partei ise oma juhtideks walib — keskkomitee. Arusaadaw, et keskkomitees ei ole mitte kõik seltsimehed „ühe witsaga löödud“, waid et ka seal on mõned arusaajamad, kaugemalenägijad, kes omakorda keskkomiteele teenäitajaks on. Nii oli s. Lenin juhiks keskkomitee kaudu

parteile ja selleläbi ka kogu Wenemaa proletariaadile.

Niiwiisi on asi igas parteis ja ka igasuguses organisatsioonis, kes hulkasi juhib. Teistmoodi see olla ei saagi. Kui aga partei sellejuures peab weel pealegi rewolutsioonilist wõitlust pidama, sõdima waenlasega, peab riiki juhtima, oma klassi diktatuura teostama, siis peab selles parteis ja igas tema rakukeses raudne distsipliin maksma, niisugune distsipliin, mis lubab ja kindlustab partei otsuste ja nõudmiste täitmist, tegelikku maksmapanemist elus. Teistmoodi diktatuura teostada on jällegi wõimata.

Niisugune on leninismuse õpetus kommunistlike partei ehitusest ja tegevusest. Ja niisuguseks on proletariaadi ja tema klassilised tingimised partei loonud. Sm. Trotski aga astub selle wasta.

Juba 1903. a. (W. s.-d. t.-partei 2. kongressil) astus s. Trotski niisuguse partei organisatsiooni wasta. Ta alustas siis isegi wõitlust partei enamlike organiseerimise wasta, partei kongressi otsuste wasta. Niisama ka 1907. a. (Londoni kongressil). Siis töötasid enamlased ja vähemlased weel koos ühes ja samas W. s.-d. t.-parteis.

Peale juulipäiwi 1917. a. astus s. Trotski aga enamlaste parteisse. Kuid 1923. aastal tulewad tal uueste wanad enamlusest kõrwalekaldumised awalikuks. 1923. a. kirjutab ta oma raamatus „Uus kurs“:

„Partei aparaadi püie mõtelda ja otsustada partei eest kujuneb arenemises püüdeks kindlustada juhtiwate ringkondade autoriteeti wana kombe järele.“

Trotski leiab, et partei olla oma aparaadi köidikutes. Nendest köidikutes olla teda waja päästa. See oli ja on partei lõhkumine. Kui partei aparaat (kohalised komiteed, keskkomitee jne) ei püia mõtelda, otsustada, juhtida, — misjaoks siis teda waja on? Seda autoriteeti püüdisgi Trotski kõigutada, ise selle juures muidugi mõteldes, otsustades, juhtides oma arwamiste laialilaotamist. Trotski uuendab seda, mida wanaste kõnelesid vähemlased, kui need enamlasi kutsusid „komiteelasteks“ („комитетчики“) ja enamlaste organisatsiooni „aparaadiks“.

Samas raamatus kirjutab Trotski weel: „Sedamööda, kuidas partei aparaati enam wilunud ja teenustega seltsimehed paratamatalt sisse lähewad, mõjub aparaadi bürokratismus kõige raskemalt partei noorte põlwede ideelis-poliitilise kaswamise peale. Just sellega on seletataw see fakt, et noorsugu, partei kõige

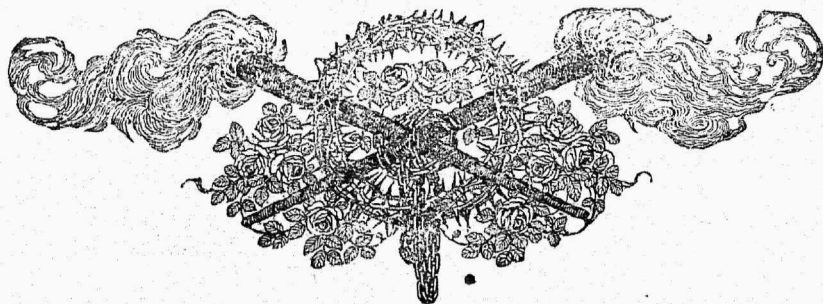
õigem baromeeter, kõige järsumalt reageerib partei bürokratismuse peale.“

See tähendab: mitte kogemustega ja teenetega wanemad wõitlejad ei tohi olla partei juhtijaks (see on bürokratismus ja rikub noortsugu, Trotski arwates), waid partei kõige õigemaks baromeetriks (ilmanäitajaks) on, Trotski arwates, noorsugu. Kommunistilise partei tõeliseks ilmanäitajaks ei ole age mitte noorsugu, waid — töölised! Kiilu parteisse wabrikutööliste ning noorsoo wahele lüüa Trotskil korda ei läinud.

Trotski tegewus waieluse ajal partei „aparaadi“ üle püüdis organiseerida parteis fraktsioonisi, rühmasi, grupekesi, kellel oma lahkarwamised ja püüded oleks wõinud olla. Niisugust seisukorda partei, arusaadawalt, lubada ei wõi. Muidu ei ole ta proletariaadi partei. Kui enamlikes parteis mitte-enamlised woolud tekiksid, kui enamlikes parteis vähemlised wõi muud gruped, fraktsioonid sünniksid, siis ei ole see enam partei. Wähemlisi woolusi ei pea mitte üksi lihtsalt keelama, waid nende wasta tuleb wõidelda, neid peab häwitama. Wastasel korral langeb proletaariline partei ise.¹

R. Wakman

¹ Sm Palwadre omas raamatukeses „Trotskismi alused ja leninism“ leiab ka Eesti liikumises trotskismust partei küsimuses. „Parteilises organisatsiooni küsimustes tuleb tihti olewate organisatsioonide eitamine ja omade organisatsioonide loomine ühel ehk teisel kujul nähtawale“ — kirjutab s. J. P. Selles küsimuses Palwadre ei eksinud mitte. Osa Wenemaal asuwaid Eesti seltsimehi (kahjuks, ka s. J. Palwadre oli nende lähedal!) püüdis luua 1919. a. Eestis oma iseseiswat organisatsiooni, mööda minnes EKP-st. 1920. a. likwideeriti see katse partei poolt.

SUUR WAIKUS

Narwajõe taguses „wabariigis“ walitseb sedapuhku suur waikus — auawaikus. Seda tunnistawad ka walgete „awalikud“ ääled, kes awalikult seda pasundawad, mida neile salaja salapolitseil ette ütleb.

2. dets. nutsid need nuhkide äälekanadjad ühes nendega, kelle äält nad kandsid, et Tallinna töölised, waadake, kuidagi oma arwamist eelmise päewa sündmuste kohta ei awaldawat. Töölise raioonides walitsewat sarnane waikus, nagu seda kaua näha ei olewat olnud.

Muidugi, nuhkmannidele oli see üllatuseks ja — löi nende tasku pihta. Igasugune meeleeawaldus oleks neile soowitawam olnud kui see waikus. Kui töölised walitsuse wastu oleksid märatsema akanud — missugune löikus oleks olnud siis nuhkidel, nende „awalikkudel“ äätel ja Laidoneri timukatel! Missugune wõimalus oleks olnud siis autasu, wabaduseristi ja ametikõrgendust teenida! Wõi kui töölised nuhkide ja libudega oleksid kooris Laidonerile aukiitust kriisanud, ka siis oleks nuhkide kambal löikust loota olnud. Nüüd aga ei seda ega teist.

Töölised ei jooksnud siis peaga tulde, kui wäljaastumise silmapilk juba möödaks oli, kus mõtteta oleks olnud weel tegelikka tagajärgi oodata. Ja isamaalust — see ei puudunud mitte ainult töölistel, seda ei olnud rahwal selle weretöö juures, mida fasshistid nüüd toimetasid, üleüldse mitte. Juba 7. dets., suurel pidulikualtusel, mida peeti ilma suure kõmuja „awalikkude“ pasundamise all „Estoonias“ — isegi wõeraste riikide esitajad olid kokku kutsutud, et näidata, kuidas Eesti „rahwas“ 1. dets. sündmusi pidawat ukka mõistma — juba sel suurel aktusel pidi ülemfasshist K. Päts awalikult, kuigi poole suuga tunnistama, et Eesti rahwas — waikne rahwas olewat, kes kirdi oma tundmuste awaldamisega. Milles see kirdisidus seisis, seda kuulsime järgmisel päewal fasshistide ihulehest — „Päewalehest“, kes kaebas, et „Estoonia“ saal aigutanud tühjusest!

Timukate kildkonnale oli selge, et see suur waikus — rahwa surmatsus oli selle kildkonna werisele poliitikale. Ei õisanud kodanlusgi: ainult 3 — loe: kolm — telegrammi... see oli kõik see kaastundmuse kuhi, mida Eesti fasshistide kildkond oma truidelt isamaalastelt oma suure „wõidu“ puhul sai! Ja selle kolme telegrammi taga wõis paremal juhtumisel wast ainult mõnikümmend mustasärgimeest olla.

Mida suurem aga rahwa waikus oli, seda enam pingutasid timukad oma sulastega jõudu, et selle waikuse alwawat mõju warjata. Püüti näidata julget nagu igasuguste käsu- ja keelukirjade näol, surmanuhtluse ähwardustega, kunstlikult üles puhutud lärmiga. See kuraasitamine mõjus aga ennem kiunumise ja oigamisena kui julguse awaldusena. Pöörane irm igasuguste „kuulujuttude“ ees, millele kuulmatud karistused määratakse; kõhklemised kaitseliidust osawõtjate ulgas, mida wägiwallaga maha surutakse; ädaldamised wabrikute ja tehaste kangumise üle, äride ja ettevõtete uste sulumise üle; wingumine päratu maalt wäljarändamise pärast jne... kõik see ühiskondline taga- ja aluspõhi paistab ikka ja ikka jälle terawalt läbi awalikust kuraasitamisest.

Ja weel üks heli kostab sellest m a a waikusest läbi: ei lähe päewagi mööda, kus mitte karistusi ei sadaks — politsei kaela 1. dets. sündmuste pärast. Hoolimata sellest, et walitsew kamp mitmel korral on awalikult „seletanud“, et politsei sel päewal truiste oma kohut olewat täitnud, selgub tagast järele ometi, et just see kurnajate ihukaise wägi äärmiselt mädanud oli. Nüüd püiab timukste kildkond asja sellega parandada, et ta üle maa kõiki majapidajaid tahab sundida nuuskuri ja sandarmi kohuseid täitma. On tal sellest paremaid tagajärgi loota kui sõjakohtu prokurööril Trakmannil, kes „149 protsessis“ tunnistas, et töörahwa wasta ainult kas nuhkisid wõi nõrgameelseid tunnistajateks leidub — teised ei tule? Waewalt. Walitsew kodanline kiht saab selgeste aru, et ta oma jalgaluse kindlustamiseks midagi asjalist

anda ega luita ei suuda; wastupidi, iga uus päew toob uusi raskusid, ja juba esimesed paar kuud, mis 1. dets. sündmustest mööda, on käega katsutawalt näidanud, et ka need sündmused, mis ajaloo tulekirjana seinal Eesti kurnajatele nende peatset otsa ette kuulutasid ja mille järele kõik kodanlised kihid üeldi kindlaste kokku liitawat ühise waenlase, kommunistmuse wastu, — et ka need sündmused seda liitumist teostada ei jaksanud: Eesti kodanlised kihid ja kildkonnad on tänapäew palju terawamine üksteise kõri kallal kui mõni kuu tagasi.

See on loomulik: kodanluse jalgealune kõigub ikka tugewamine; Inglise kapitalistide toetus ei anna midagi ainelist, waid on siiaamaani ikka ainult sõnaline. Kodus aga pahaneb majanduslik seisukord iga päewaga. Töötäätöölise arw, mis wiimase ajani amet-

likult ainult sadadeni pidi ulatama, on nüüd isegi ametlikkudes sõnumites korraga 7—8 tuhandeni tõusnud. Wilja-saak oli isegi ametlikkude aruannete järele läinud aastal wäga wilts; ametnikka lastakse tuhandete wiisi töölt lahti; elukallidus tõuseb. Kõige selle tagajärjel peab loomulikult tõusma ka rahutus, meelepaha, waen kurnajate wastu, mida ühegi surmanuhtluse ega sõjawäljakohtuga häwitada ei saa. Walitsew kildkond tunneb seda ja näeb selle arenemise tagajärgi ette, ja ainult meelegeitlusega, mis sellest arusaamisest tekkib, wõib seletada neid meeleuid samme, mida ta oma jalgealuse silmapilklikeksigi kindlustamiseks ette wõtab. Kuid see waikus, mis ta nende abinõudega kätte saab, on waikus tormi eel, mis tulemas, ja mis ei jäta kiwi kiwi peale fasshistide „demokraatiast“.

—s. t.

Mõnda sotsialismuse ekskrementidest ja muust

Arusaadawamalt üeldes tähendab sõna „ekskrementid“ — väljaheitid (rahwakeeles on weel kohasem sõna).

Ka ühiskonnal on oma ekskrementid; eriti sotsialistlistel ja kommunistlistel parteidel. Näit. „kuulus“ Linkhorst Eestis. Muudest ekskrementidest lähewed need lahku wast sellepoolest, et nendele ekskrementidele weel tarwitajaid leidub. Meieaja surmawaakuw klass — kodanlus — tarwitab kõik sotsialismuse ekskrementid hoolikalt ära (umbes nii, nagu siga kõik „nahka pargib“).

Peale „punast esmaspäewa“ (1. dets.) on Eestimaa kodanlus leidnud kommunistmuse wastu weel ühe „kaine ja asjaliku“ wõitleja, Peeter Speeki. Selle sama P. Speeki, kes 1905. a. ühes Wildega tähtsamad Eesti sotsiaaldemokraadid olid. Mõlemad on saanud „endisteks inimesteks“, sotsialismuse raibeteks. Weebruari algul awaldasid kõik Eestimaa juhtiwad walged ajalehed („Kaja“, „Päewaleht“, „Waba Maa“) selle Ameerika doktori aukraadiga sotsialismuse-jätise pika targutuse rewo-

lutsiooni ja kommunistmuse kohta. Oma kodumaa „paremad pojad“ sotsid (Ast, Rei, Martna, Palwadre ja teised jäänused) on lõpuni kasutatud. Wast ehk toob natuke tulu see doktor, kes wanal ajal Eestist, kui rewolutsionäär, põgenes ja nüüd kullamaal Ameerikas „juhtiwa jõuna tegew“ olewat.¹

¹ Eesti timukatesalk püüab oma mõrtsukatöösid sellega õigustada, et ta „tähtsailt jõudeldelt“ tuge otsib. Meie ei hakka siin arutama kui wõrd ühe raamatukogu wäikse osakonna juhataja (P. Speek on Washingtonis parlamendi raamatukogu Slaawi osakonna juh.) „juhtiw jõud“ on, ei taha siiski salata, et ta „Wene asjade tundjana“ osaltgi wähemalt kõigi nende wõltsimiste allikaks wõib olla, millega Ühisriikide mustemad ja tagurlisemad ringkonnad siiaamaani Nõukogude-Wenemaa wastu on wõidelnud. Et ta selles osas kodanluse saba-lakkujana õigel paigal on, seda näitawad ta „doktorlised“ targutused Eesti lehtedes. — Huwitaw on tähendada, et Speek oma karjäärigi Ameerika miljardäride tagatreppidel sellega algas, et ta osa wõttis „tööliste olukorra uurimisest“, mis tegelikult muud ei olnud kui töölistele äiu-äiu laulmine: „waata, eks me uuri teie olukorda ja eks me siis „luba“ seda ka „parandada“. Nii siis arilik tee: petisest päris mustasajaliseks. Toimetus.

Umbes weerand aastasada tagasi targutas Saksamaa sots Bernstein tööstuse demokraatiast. II Internatsionaali juhid lükkasid siis selle õpetuse ümber (1898. a.): sellele Bernsteinini õpetusele pandi plakat peale nimetusega „rewisjonism“ ja asetati ta kolikambrisse. Sellest sotsialismuse kolikambrist tuhnisgi nüüd doktor Speek selle wana Bernsteinini õpetuse wälja ja Eesti kodanlus tassib sellele oma lehtede kaudu laiali. Mis sest, et see minewast aastasajast pärit. Peaasi — seda räägib mees, kes kunagi Eestis tuntud oli „käre-meelse tegelasena“ ja kes Eesti iseseiswuse ajal end weel määrinud pole. Wast ehk wärskendab Speeki maanitus teisel poolt maakera siisgi mõne töölise, teenija ametniku jne isamaalust ja iseseiswust Eestis.

Siisgi oleks tänuwääriline waadata paari pilgugagi seda seisukorda Ameerikas, mida Speek nimetab demokraatlikeks. Seda enam, et kodanlus seda dollari demokraatiat ei walgusta.

1912. a. oli Ameerika Ühisriikide käes 25% kogu maailma kulla tagawarast, 1922. a. 44% ja nüüd enam kui 50%. 1923. a. wedas ta wälja kapitali 600 miljoni dollari eest. Möödaläinud aasta esimise 10 kuu jooksul andsid Ameerika Ühisriigid laenusi teistele riikidele miljonites dollarites: Argentiinale 40, Jaapanile 150, Schweitsile 30, Hollandile 40, Tsecho-Slowakkiale 10, Ungarile 10, Norrale 25, Belgiale 30, Kanadale 140, Saksamaale 110, Prantsusmaale 100 jne jne. See on: Ameerika Ühisriigid on saanud kogu maailma kapitali wäljawedajaks, liiakasu wõtjaks. Sellejuures on kogu Euroopal teada, et Ameerika onu laenusi ainult selle tingimisega annab, et laenusaja halastamata wõitlust peab pidama kommunisti wastu. Ühisriikide raamatukogu doktor ütleb, et see olla tööstusline demokraatia! See olla Ameerika jänki kasu õige jaotamine üheskoos tööliseaga!

Ameerika-Ühisriikides ikka on wabrikud, mis wärawal silt seisab pealkirjaga: „Meie tarwitame ainult töölisi kuni 40 aasta wanuseni“; sest wanemaid töölisi enam tööle ei wõeta, nad

surgu nälga. Ameerika kapitalistid palkawad peale riigi politsei weel sajad ja sajad wõllanäod, panewad need sõjariistu (need sulid ja wargapoisid lastakse otse selleks türmides lahti) ja saadawad neid siis töölisi rahustama (maha laskma). Niisugune on seal demokraatia!

1923. a. mõistsid Ameerika Ühisriikide „demokraadid“ nõndanimetud „lynchi“ (lintshi) omakohut 50 mustanahalise üle, s.o. pekseti need awalikult läbi, kisti neil nahk maha, kallati tuleõliga üle ja pisteti siis põlema (muidugi ilma ühegi kohtuta, „demokraatlike“ omakohtu teel). Wiimati (minewal aastal) lintshiti ühte neegri naist Missisippis selle eest, et ta õigel ajal jalgteelt kõrwale ei astunud ja sellega ühte wankris sõidutatawat walge burshui last olla ehmatanud. Niisugune on „tööstusline demokraatia“!

Hiljuti wedas Inglismaa laewatäie (terwelt 400 tonni, s.o. 25 000 puuda) inimeste luid Wäiksest - Aasiast (sealsete rüüstamiste ohwride luid) Eroopasse tööstuse otstarbeks. Indias peksetakse, piinatakse tapetakse kuulipildujatega ja aeroplaanidelt kümneid ja kümneid tuhandeid pärismaalasi. Eroopa türmidee istuwad kinni kümned-tuhandad ausad töölised ainult selle eest, et nad palgaorjuse tingimiste parandamist nõuawad. Niisugused asjad on Speeki ja kodanluse arwates kõige õigema ühiskondlise korra awaldused.

Ameerika-Ühisriigid on praegu maailma rahaline ainuwalitseja, diktaator. Ta lubab omale uhkust: ostab töölisejuhtisi ära (nagu hiljuti surnud Ameerika am.-üh. põline „tegelane“ Gompers, kes kapitalistide kulul elas), kaswatab töölise aristokraatiat (burshuusi töölisklassi seast) ja muid sääraseid ühiskonna äbarikka (nagu endine „punane“ Speek).

Kogu Eroopa elab praegu sellest kapitalist, mida Ameerika nn. tööstusline demokraatia töölisi kurnates kokku ahmib. Eroopas ükski kodanline riik praegu omal jalal ei seisaks. Kodanluse asjatundja ja kelm lord Chamberlain tunnistas oma hiljutises kõnes Birminghamis: „Wana Eroopa põles ilmasõja tules ära, kuid uus

Eroopa ei ole veel ülesehitatud.“ See on ju sama, mida kommunistid enam kui seitse aastat on rääkinud. Uut Eroopat kodanlus üles ehitada ei saagi.

Versailles' rahulepingu ajal kirjutas kodanluse parem majandusteadlane professor Keynes: „Meie ees on jõuetu, tegewuseta, laotatud Eroopa, jaotatud sisemiste tülidega, rahvuslase wiha-waenuga, wärisew wõitluse püüetes ja nälja waludes, täis rööwimist, wägivalda ja pettust.“ Niisugune on seisukord isegi kodanluse teadusmehe arwates, kes tahab õiglane olla. Niisugune on see seisukord, mida kodanlus, sotsialistid ja nende äbarikud nimetawad püsiwa tööstuslase demokraatia wõi kõikumata kapitali seisukorraks.

Teiselt poolt on aga Nõukogude-Wenemaa kawakindlalt edenemas. Oma hea majanduslase aluse on Wenemaa saanud ilma ühegi wälislaenu ta, ka ilma Ameerika saherdajateta. Peale seitsmeaastast maailmasõda, sõides weel mitu aastat kogu maailma kodanlusega, on Nõukogude-Wenemaa suutnud aherwartest mõne aasta jooksul tugewa aluse luua sotsialistilise riigi majandusele. Seda kutsuwad kodanlased ja sotsid kommunistide metsikuseks ehk lihtsalt katsetegemiseks. Speek sõimab seda kommunistide „tsearismuseks“.

Eestimaa demokraatia surus küll 1. dets. wastuhakkamise maha. Nähtawaste on ta ise siiski arwamisel, et see ainult ajutiseks on maha surutud. Praegu on ta weel suuremas hirmus kui enne seda wastuhakkamist. Alatasa ilmuwad uued ja korduwad wanad käsud ja keelud: politseinikule ei tohi ligemale kui 15 sammuni läheneda; elanikkude registreerimised, koosolekute ja salkades olemise keelud, majauste lukutamised jne jne, rääkimata läbiotsimistest, wangistamistest, piinamistest, hulgalistest mahalaskmistest.

Sellejuures katsutakse ka teooriat targutada. Omal enam midagi uut pole. Oma sotsidgi on läbi põlenud. Siis tellitakse Ameerikast. See na suurem reklaam! Äärmise fasshistilise dikta-tuura kaitseks tehakse sõnu kapitalismuse püsiwusest, kommunismuse unistustest. Kodanlusele kõlbawad selleks

ka sotsialismuse ekskremendid, wäljaheited, mida sotsialismus ammu on ära seedinud ja wälja heitnud.

Eesti pursuid on isand Speekilt tellinud arutuse ka Eestimaa kommunistilise liikumise kohta. „Kõrgema“ kooliharidusega Speek arutab nagu esimise klassi koolijüts. Tema rehken-duse järele ei olewat Eestis mitte enam kui 1/2% seda rahwakihti, kelle peale kommunistid wõiksid toetada. Hea oleks kui seda Eesti paksmad ka ise usuk-sid, eeskätt aga Eesti kaitsepolitsei. Siis oleks pidanud Eestis kommunistilisel liikumisel juba ammu lõpp olema. Wähemalt kümme korda 1/2% tööwõimulistest on herrasriik juba wälja saatnud, türmidesse pannud, maha tapnud ehk muul teel „kahjutuks teinud“. Mis jaoks siis weel tuhanded ja tuhanded nuuskurid, sõjawäljakohutud, sõjaseadused, masselised tapmised?

Kui klassiwõitlus tõeste demokraatiliselt areneks, nii nagu kurnajad ja Speek seda tööliste seletada katsuwad, siis oleks kõigi demokraatia seaduste järele kommunistid Tallinnas juba ammu (hiljemalt wiimastest walimistest peale) pidanud walitsemise oma kätte saama. Nüüd on aga kõik tööliste esitajad (ka lorikogust) demokraatia türmidesse tuubitud wõi tapetud. Tööliste surnukehadel seistes, türmid ja Londoni toetusel oma „iseseiswust“ hoides, lobiseb Eesti pursud demokraatiast.

Walgekaartlane Speek reklameerib Ameerika kapitalisti eeskujul, et ka Eestis on waja organiseerida tugewaid ametiühisusi, kes peawad kapitalistidega käsikäes käima. Just nii nagu kõik kapitalistide sabarakud ja käsikud seletawad. Nii nagu seda hiljuti surnud nadikael Gompers (Ameerika am.-üh. tagurline juht) seletas, keda kapitalistid suure auga ja oma kulul maha matsid ja kõige paremaks kodanikuks kiitsid (ta oskas üle 30 aasta töölisti kapitali ahelas kinni hoida).

Eesti kodanlus juubeldab oma „iseseiswuse“ 7. aastapäewa. Mis on see „demokraatia“ annud kurnatutele seitsme aasta jooksul? Demokraatia seitsmendaks aastapäewaks on Eestis kõik töörahwa organisatsioonid häwitatud. Kõik töörahwa esitajad demokraatia

omawalitsustes ja nn. parlamendis on kinni wõetud, tapetud ehk põranda alla pugunud. Seitsemendaks aastapäewaks on demokraatia muutunud äärmiseks fasshistide terroriks. Töolisteklassilt on demokraatia rööwinud kõik. Kodanlusele on demokraatia annud kõik.

Nämmutades minewiku jätiseid, lobisedes demokraatia headustest, Aasia kommunismuse wägiwallast, karjudes üle terve maailma Moskwa agentide hädaohust oma iseseiswusele, nokitseb kodanlus pisitasa ühes sotsidega (ja ka Speekiga Ameerikast) sadandeid ja sadandeid töölisi Eestis maha tappa, kutsub appi omale ka Eroopa kõrilõikajaid ja talitab „iseseiswalt“ nii nagu Eroopa fasshistid seda käsiwad.

Seitsemendaks aastapäewaks tuli „rahwasteliidu“ sekretär Eestile isiklikult juhtnõõrissi andma kommunismuse wastu wõitlemiseks. Eesti härrastel on kindlad ettekirjutused Londonist, mis nad peawad tegema ja mida nad mitte ei tohi teha. Eesti demokraatia pere-

meheks on tegelikult London. Eesti härrased teewad rahwa ees aga targad näod ja näitawad, nagu juhiks nemad mingisugust riiki. Teame, et raske on Eesti „riigimeestel“. Elada nad tahawad. Juua ja prassida on waja. Aga ütelda ei tohi, et nad jooksupoisteks on suurtele rööwliitele. Peab siis juba kuidagi lobisema demokraatiast jne. Isand Speeki peaks aga Eesti riigimehed oma aastapäewaks ka Eesti walgeordu rüütliks kuulutama.

Oleme kindlad, et ka Ameerika reklaam töörahwa seast kedagi petta ei saa. Niisamuti ka ära hirmutada mitte. 1. dets. „punane esmaspäew“ jäi poolleli. Selle wõitluse wiime järgmisel korral lõpule. Siis roogime ühes muu mustusega ka sotsialismuse raiped Nõukogude-Eestist raudse luuaga wälja. Ja paneme maksma selle korra, mida kodanlus kutsus Moskwa riigikorras ja Speek — kommunistide tsesarismuseks.

R. W.

„KLASSIWÕITLUSE“ TELLIMISI

wõetakse numbrite arwu peale wasta. Numbri hind ette tellides on 15 kop. (5 numbrit — ükskõik mis numbrist alates — 75 kop., 10 nrt 1 r. 50 k. jne). Selle hinna eest saadetakse tellijale ajakiri kohe ilmumisel koju kätte. Raha maksetakse tellides ette. — Üksikult ostes maksab nr 25 kop.

Aadress kirjutatagu selgelt ja ärgu unustatagu postimaja tähendamata, kust kaudu postisaadetused kätte saadakse, millele kubermangu ehk oblasti nimi juure tuleb lisada.

„Klassiwõitlus“ ilmub iga kuu 1. ja 15. päewal.

„Klassiwõitluse“ nr 1—48,

4 kogu, igas kogus 12 nrt, on weel saada ja maksab iga kogu üksikult 2 rbl, kõik 4 kogu (48 nrt) ühtekokku 6 rbl. Kes ainult nr 37—47 (see on neljas kogu ilma 48. nrита) soowiwad, neil tuleb 1 r. 85 kop. maksta; nr 1—47 ühtekokku 5 r. 85 k. — Kõigi nimetatud indade eest saadetakse, kui raha ette on maksetud, nr 1 tellijatele postiga kätte. Pealepandud maksuga (postijäreilmaksuga) tuleb 2% ehk vähemal 20 kop. kallim.

„Klassiwõitluse“ kontor: Leeningraad, Fontanka nr 53, kort. 9. Telef. 5-97-54. Postiaadress: Ленинград, Фонтанка 53, эст. журн. „Классовая Борьба“.

SÜNDMUSTIK WALGES-EESTIS

Ja a n u a r

1. Uus aasta algab Tallinnas 5 enesetapmisega. — Ajalehed teatawad hulgalistest wangi-
stustest eelmistel päewadel. Teiste hulgas
arresteeritud Rudolf Weimer.

3. Leiwahinnad tõusewad. — Ajalehed kõ-
nelewad möödaläinud aasta lõikuse wähesusest
ja loomatoidu puudusest.

4. Seminari juhataja Roos ametist tagan-
datud, sest et mitmed endistest seminari kas-
wandikkudest kommunistide leeri on läinud.
Roos on puhtawereline wäikekodanlane ja
kuulub tööerakonna kampa. Kuid fasshistidele
on seegi liig — „punane“!

Wõetakse wastutusele Wene pildileht „Ogo-
njok“, kes Eesti terrori kohta arwustusi julgen-
ud awaldada, ja keelatakse kaheks aastaks
ta laialialotamine Eestis.

Diktaatori ettekirjutusel kästakse kõik, kes
rakettisi lasknud (uueaasta wastuwõtmise pu-
hul), sõjakohtu kätte anda.

Ajalehede teatel on alaiälised Paawel,
Klaaser, Seil ja Wakman sõjawäljakohtu alla
antud.

6. Raamatuke „Leenin noortele“ ära kor-
jatud. (Ilmus ja oli wabal müügil juba läinud
aasta suwest saadik.)

7. Nahawabrik „Wiru“ Rakweres jääb
seisma. — Aseri wabrikust on lehtede teatel
40 töölist lahti lastud.

Kohus mõistab sots. Martna kuuks ajaks
wangi fasshisti Sootsa „haawamise“ eest.

8. Diktaatori amet kaotatakse, sest tap-
mise suurhooaeg on mööda. Siseministrile Ein-
bundile antakse kindralkubernerj wõim.

Politseinikud Pawlan, Kõrge, Mardi, Karp
ja Miller tagandatakse ametist 1. dets. nähta-
wale tulnud „loiduse“ eest; kaks neist antakse
sõjawäljakohtu alla.

Postitariife kõrgendatakse 50 %.

Järjekordses „Riigi Teat.“ numbris awal-
datud äripankrottide puuduwsümma tõuseb
125 milj. margani.

9. Ajalehede teatel läheb Peetri laewa-
tehas Tallinnas ligemal ajal oksjoni alla. Sama
saatus ootab ka Wene-Balti tehast.

Riigiwolikogu liige Welt teist korda wan-
gistatud, ilma riigikogult luba küsimata.

Läänemaa telegraphi- ja telefoniwõrgu ju-
hataja 300 000 margaga plehku pannud.

Eriksoni kastiwabriku 40 töölist uulitsale
wisatud; palgad on maksmata, sest riik wõttis
waranduse omale.

10. Inglise walitsus pikendas sõjawarus-
tuse wõlga (251 000 naelstr.) Eestile 15 a.
peale — tasuks ja õhutuseks 1. dets. järgne-
wate weretõde eest.

Asutatud Rootsi-Eesti fasshistiline ühatus.

Tallinna linnawolikogu ajab kooliõpilased
kaiatseliitu.

„Dwiigatelis“ uued tööliste lahtilaskmised.
Tõttab ainult weel 120 töölist — mustasajalist

— ja paarkümmend ametnikku. — Riigi-
kontrollist on 52 ametnikkn uulitsale wisatud.
Wististi on juba liig palju riigiwargaid paljas-
tatud...

11. Ajalehed tõstawad hädakisa wäljarän-
damise kaswamise pärast. Detsembris on Ameer-
rikasse üksi 58 inimest wälja sõitnud — kaks
korda enam kui eelmistel kuudel.

Esimene awalik kakelus ministrite Raha-
mägi ja Einbundi wahel. Laguneb „ühine wäe-
rind“, mis 1. detsembri hädahoju mõju all
„seinast seinale“ loodi, s.o. kõigi kodanliste par-
teide ja mõlemi juudaste erakonna wahel.

12. Politseinikud Niglasson, Mirka, Tom-
son, Kopelson ja Tammel 1. detsembri sünd-
muste pärast sõjawäljakohtu kätte antud. Poli-
tseinikkude kohtuallaandmine näitab, kuidas
iseegi see kurnajate ihukaitsewägi — kõigist
fasshistide waigistustest hoolimata — punaste
poole hoidis.

Petseris tapeti ära Shtsheglow, keda enam-
laste agendiks tembeldati.

Walgas kaitsepolitsei aknad purustatud.
Kahlustuse all wangistati Jaan Neitlef.

Demokraatlise „maareformi“ tegutsemisel
sai parun Brevern Wirumaal oma suure mõisa
(Wanamõisa) tagasi.

14. Ajalehed teatawad arreteerimistest:
Saaremaal wangistatud G. Ülgekütt, W. Mölder,
K. Kummats, I. Ellam ja A. Ellam; Narwas
Waldemar Wollmann, Leena Kala, Johannes
Mors, Rosaalie Mors, Jakob Simm, Pauliine
Simm. Narwas arreteeritud antakse sõjakohtu
kätte.

Tallinna linnawolikogu otsustas „Tööliste-
maja“ „üle wõtta“, s.o. rööwida.

Sotsiaaljuudased nutawad riigikogus, et fas-
shistid kokkuleppest midagi ei hooli, waid
juudaste juures iäbiotsimisi toimetawad.

15. Tallinna linnawolikogu wiimased töö-
rahwa ühise wäerinna esitajad wolikogust
wälja heitetud, et õhku puhastada ja töö-
rahwaesitajate kohte kodanliste parteide wahel
jaotada.

Ajalehede teatel on Walgas sõjawaeladu
kallale tungitud.

Raudtee nuhkidele antakse autasu 1. dets.
„teenete“ eest.

Teatatakse uutest „edusammudest“ Pärnu
tööstuses: on seisma jäänud „Lennuki“ sae-
weskid ja Sindi telliskiwibabrik ühes naha-
wabriku, puu- ja rauatöökodadega. Sindi ka-
lewibabrik töötab ainult osaliselt.

16. Kiskumine ülemate politseinikkude wa-
hel kõrgemate kohtade pärast.

Tapal ehitatakse kahte — kirikut.

17. Teatatakse kawatsusest Peetri ausam-
mast, mis omal ajal Heinaturult maha kisti,
Kadriorus püsti ajada.

18. Ajalehed kõnelewad Inglise rahamees-
tele antud põlewkiwi kontsessioonist.

Mereasjanduse peawalitsuses suured rahawargused awalikuks tulnud. — Kärü tarwitatajateühisuses 300 000 marga peale wekslid wõltsitud.

22. Tallinnas asutatakse eriline politseikool — kommunistide häwitamise ja isamaaluses sissepumpamise ülesandega.

23. Awaldatakse ametnikkude uulitsaleheitmise kawa: läinud aastal jäi 952 ametnikku töötä, käesolewal aastal tahetakse kaks korda niipalju (1930 ametn.) uulitsale saata.

25. Wõru maakonnawalitsusest töörahwa ühise wäerinna esitaja Tirasson wälja saadetud.

Raudteelaste protsessis rida ametnikka riigiwarguse eest aastaks sunnitööle mõistetud.

28. Einbund kirjutab majaomanikkudele ette nuhkide kohuseid täitma hakata. Kes küllalt agarad ei ole, antakse sõjakohtu kätte. Majade wälisüksed peawad õhtu kella 10-st kuni hommiku kella 6-ni lukus olema.

30. Baltiski tolliametis riigiwargused awalikuks tulnud.

30. Pärnumaalil teatatakse talumajade hulgalistest põletamistest.

Kindralkuberner trahwib rida inimesi, kes Eesti ilmartigi igawese kestwuse kohta kahtlewaid märkusi teinud, 3 kuu wangistusega wõi 300 000 rahatrahwiga. Mis isamaa alusmüürid jäädwalt kindlustab.

„Koer kardab kaigast“

Toimetusele. „Ed.“ 38. nrs teeb „Üks lugeja“ warjunime taha põgenud sulerüütel teile oma *elajaliku* „emakeelse“ etteite, et „Kl.“ artiklile „9. jaanuar“ minu „wennmalwärs“ „sappa on löödud“. Sellepärast soowiksin — kuigi see aiatagaaukujale teenimata suureks „tähepanuks“ oleks — et järgnewad riad ühele „Klassiwoitluse“ järgnewatest numbritest „sappa lööksite“.

Muri, see sul mõistlik mõte, ettewaatlilik ettewõte
et sa augud aia taga,
kiikad kindla müüri taga.
Kui sa lõugaksid mul jalus,
aietaksid wast ehk walus.

Murra, müra müüri taga,
näita ambaid aia taga.
Juhtud jalgu jääma aga,
ole nagu oinas waga,
liputa aga wahwalt saba —
ei mu wemmal siis sind raba.

Mürgloja

Kommunistilise Internatsionaali Eesti sektsiooni wäljaanne. Wastutaw toimetaja H. Pöögelmann

RAHWUSWAHELINE RAAMATUKAUPLUK

Majoorowi (end. Wosnessenski) prosp. 21

„KLASSIWOITLUSE“

KUULUTUSTE INNAO

Nonparellrida 1 weerul ($\frac{1}{3}$ lk laiusel) maksab:
ärilede ja ettewõtetele 1 rbl, kirjanduse-, kunsti- ja muude
haridusliste asutuste kuulutused 50 kop.
Isiklised, mitte-ärilised kuulutused (töö ja tuttawate otsimine,
aadressid, terwitused jne) 5 nonparellrida 1 weerul 50 kop.
Kuulutusi wõetakse wasta igal ajal „Klassiwoitluse“ kontoris,
Leeningraad, Fontanka 53, kort. 9. Telef. 5-97 54